Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 688. Sergii Pap. Annus 1. Ivstiniani Ivn. Imp. Annus 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

Visual Library

diministerio, qui probati ſunt, manifeſti fiunt, reprobis ſeorſum vt purgamentis eiectis. De perſona vero Sergij hæc idem Anaſtaſius habet:

VI. SERGII PAPÆ PRIMORDIA ET VITÆ INSTITVTIO.

Sergius natione Syrus, Antiochia ortus ex patre Tiberio, Panormi in Sicilia vixit: inde veniens Romam, à ſancta memoria Adeodato Pontifice inter clerum Romanæ Eccleſiæ commmeratus eſt. Et quia ſtudioſus erat & capax in officio cantilenæ piorum cantorum pro doctrina traditus eſt, & acolythus factus, per ordinem aſcendens, à ſanctæ memoriæ Leone Pontifice in titulo ſanctæ Suſannæ, quæ Ad duas domos vocatur, presbyter ordinatus eſt. Hic tempore presbyteratus ſui impigre per cœmeteria diuerſa Miſſarum ſolemnia celebrabat. hæc Anaſtaſius de Sergio, quem hoc anno vigeſimaſexta menſis Decembris creatum eſſe Romanum Pontificem, eiuſdem aſſertione redditur manifeſtum.

EBROINI INTERITVS.

Quod ad res Francorum pertinet, eodem anno, maximo malo purgantur Galliæ, cum truculentus carnifex, ſanctorum ſanguine ebrius, Ebroinus occiditur: tertio nanque anno à ſancti Leodegarij martyrio trucidatur ab Ermenfrido. Sed quomodo & eius animam excepit locus infernus, Adonem Viennenſem iſta narrantem audi: *Erat*, inquit, *tunc temporis vir oculis cæcatus, vnus de illis, quibus Ebroinus effoderat lumina in inſula Lugdunenſis prouinciæ, quæ Barbara dicitur: qui cum nocturno tempore ſuper ripam Sicamnæ fluminis orandi gratia reſideret, audiuit nauigantium impetum, & magna vi brachiorum contra impetum fluminis inſurgentium. Cumq; interrogaret, quo nauigium illud tenderet, vox in auribus eius perſonuit: Ebroinus eſt, quem ad Vulcaniam ollam deferimus: ibi enim facti ſui pœnas luet. Hoc vir audiuit ad conſolationem ſui: vt ſciret, quam pœnam perſecutores iuſtorum ſentirent*, ſecundum illud Dauidicum a: *Lætabitur iuſtus, cum viderit vindictam*, vt dicant omnes b: *Si vtique eſt fructus iuſto, vtique eſt Deus iudicans eos in terra.* Cæterum non iam adeo obtuſæ mentis eſſe putamus, vt igno et animas migrantes è corpore haud egere vectura nautica, vt ad ſupplicium perducantur; ſed hæc eſſe per viſum oſtenſa ſecundum mentis humanæ captum eiuſmodi formulis & ſpeciebus interdum ad rem cognoſcendam egentis. At inuiſamus res Eccleſiæ Anglicanæ.

DE ANIMA EBROINI.

a Pſal. 57. b Ibidem.

VII. DEOBITV S. CVDBERTI EPISC.

Hoc eodem anno, decimotertio Kalendas Aprilis moritur ille ſanctitate celebris, Anglorum decus, Cudbertus Epiſcopus Lindiſfarnenſis, cuius vita ab infantia ad ſenectutem virtutibus micans, nec obitu potuit obſcurari, illuſtrata diuinitus eius ſanctitate miraculis, quæ Beda c recenſet in rebus geſtis Anglorum, copioſius autem, cum eiuſdem vitam proſecutus eſt carmine atque ſoluta oratione. Suffectus eſt ipſi Ædiluualdus, tanti prædeceſſoris haud indignus ſucceſſor. Tu de his ipſum conſulas Bedam.

c Bed. de geſt. Angl. lib. 4. c. 27. 28. 30. 31. 31.

ERVIGII REGIS OBITVS, ET EGICANIS SVCCESSIO.

Contigit eodem tempore mori Eruigium Regem Hiſpaniarum, cum ageret ſui regni annum octauum inchoatum: inq; locum eius ſubrogari Egicam, ſiue Egicanem, cui (vt Tudenſis eſt auctor) filiam ſuam nomine Cixilonem Eruigius in matrimonium collocarat, fuiſſe autem hunc conſobrinum Bambæ, idem auctor affirmat. Cæterum ipſum Egicanem conſobrinum Bambæ, Eruigij Regis fuiſſe generum liquet: eius enim meminit Concilium Toletanum decimumquintum celebratum anno ſequenti, vbi in tomo Synodo ab ipſo oblato, in quo eumdem & patrem appellat pietatis ergo, hæc leguntur: *Illud mihi primo dicendum erit, quod dum patris noſtri & ſoceri regale ſortiremur faſtigium*, &c. Minus autem iuſte adminiſtraſſe regnum Eruigium, ea, quæ eodem tomo leguntur, oſtendunt ita verbis: *Additur ſuper hoc (vt fertur) preſſurarum eius in pleroſque acerbitas, quos indebite rebus & honore priuauit, quos de nobili ſtatu in ſeruitutem ſui iuris implicuit, quos tormentis ſubegit, quos etiam violentis iudiciis preſſit*, &c.

VIII. ERVIGIVS GENERVM OBLIGAT IVRAMENTO.

Horum igitur gratia cum tam ipſe Eruigius, quam filij eius odio haberentur, & omnium oculi conijcerentur in Wambæ conſobrinum, ſiue (vt alij tradunt) filium, quem proditione exutum regno omnes miſererentur, expectareturq; auide, vt in eius regnum vocaretur: id probe ſciens ipſe Eruigius, nempe poſt obitum ſuum poſthabendos ſuos filios Egicani, ipſum ſibi iungere voluit fœdere nuptiarum, tradens ei (vt dictum eſt) ſuam filiam Cixilonem in vxorem. At non his tantum ſtuduit eum vinculis obligare, ſed & ſtringere arctius voluit iuramento, quo eum polliceri fecit pro defenſione filiorum ipſius cuncta peragere, nihilq; contra eos moliri, vel ab aliis tentari permittere, & alia huiuſmodi, quo ſuis filiis in omnibus eſſet tuto conſultum. His igitur rite peractis, contigit ipſum Eruigium (vt dictum eſt) mori, exaltari vero cum ab Epiſcopis, tum à magnatibus in regnum, quem diximus, Egicanem: qui more patrio, antequam regni capeſſeret adminiſtrandas habenas, populo præſtitit iuramentum, iuſtitiam illi ſinceriſſime ſe adminiſtraturum. Hæc omnia expreſſa habentur in dicto Concilio Toletano anno ſequenti habito, de quo mox dicturi ſumus.

IESV CHRISTI ANNVS 688.

SERGII PAP. Annus 1. IVSTINIANI IVN. IMP. Annus 4.

SEQVITVR annus Domini ſexcenteſimus octogeſimus octauus, Indictione prima, quo celebratum eſt in Hiſpania Concilium Toletanum numeratum ordine decimum quintum, conuenerunt Epiſcopi numero ſexaginta & vnus, per vicarios vero quinque, Abbates vndecim, & Comites decem & ſeptem: quod cum Regis cauſa tractanda eſſet, frequens conuentus adfuit. Cum igitur Rex maxime pius & religionis tenaciſſimus cuſtos ante ſuſceptum regnum duplici ſe obligatum intelligeret iuramento, altero dato Eruigio de filiorum atque vxoris eius defenſione, nec in eos quicquam damni inferri ab aliquo ſe paſſurum; altero, quod populo ex debito præſtitiſſet de miniſtranda illi iuſtitia abſque aliqua perſonarum acceptione: cum vtrumque ſimul implere impoſſibile exiſtimaret, neque alteri abſque alterius diſpendio ſatisfacere poſſe: conſulendam Synodum ſtatuit, quid eſſet ſibi faciendum. Sic igitur hoc anno, qui & primus eiuſdem Regis numeratur, Era ſeptingenteſima vigeſimaſexta, quinto Idus Maias, cum in vnum dicti conueniſſent Epiſcopi in Eccleſia Apoſtolorum Petri & Pauli, ipſe Rex ingreſſus eſt in Synodum, petitionemq; ſuam ſcriptis conceptam legendam tradidit. Sed antequam de ipſa agamus, qualis fuerit religioſiſſimi Regis ingreſſus in locum, vbi conſeſſus aderat ſanctorum Patrum, ex eiuſdem Synodi Actis hic deſcribamus in exemplum Orthodoxorum Principum; hæc enim ibi leguntur:

Adfuit idem sereniſſimus Egica Princeps placida deuotione ſublimis, & ſtrenua culminis reclinatione laudabilis; qui in medio Pontificum poſitus, humoq; proſtratus, ſacerdotum Dei ſe commendat orationibus. Deinde ſurgens, & ſuſſurante exhortatione Concilium allocutus, inmeca tomo ſui culminis rata Dei ſacerdotibus tradidit relegenda; erat eius exordium: Sacratiſſimi Patres, &c. habetur integer ipſe tomus Actorum primordiis poſitus. His acceptis, ex more Patres de iis, quæ ad fidem Catholicam ſpectant, agere aggreſſi ſunt, præmiſſaq; ex ſacroſanctis œcumenicis Conciliis Catholica confeſſione, ea, quæ ante biennium à Benedicto Romano Pontifice fuerant in ſuis ipſorum litteris admonita [illegible] minantes, recte pieq; atque ex Patrum ſententia eſſe prolata docuerunt.

Præter illa autem, quæ de his ſub Benedicto Pontifice de eadem controuerſia dicta ſunt, hic non omittendum in iſta Synodo ipſum Iulianum Epiſcopum Toletanum, cui eadem omnia eiuſdem Concilij ſcripta tribuuntur, paulo licentius inſultaſſe in Romanum Pontificem. Sed fit hoc atque ſigillauit veritatis amator & pietatis optimus cultor, qui erudito ſtylo poſtremam manum apponere

ſuit rerum Hiſpanicarum hiſtoriæ, Hiſpanus & ipſe, ſed affectu priuato carens, Ioannes Mariana dignus profeſſor Societatis Ieſu, cuius ſunt hic mihi reddenda verba, ſed prius illa ponenda, quæ in Synodo ſcripta leguntur, quibus Iulianus ipſorum auctor æſtimatus fuerit correctionē d gnus: ſunt hæc ipſa, dum de vltimis capitibus à Benedicto Papa notatis agitur: *Tertium ſane, quartumq́, capitulum contuentes, non ſolum ſenſum, ſed & ipſa pene verba ex libris beatorum Ambroſij atque Fulgentij nos pralibaſſe monſtrauimus, quibus ea prædictos viros dogmatizaſſe ſcimus: quos quia celebres in toto orbe doctores feriata Eccleſiarum Dei vota percenſeant, non illis eſt ſuccenſendum, ſed potius ſuccumbendum: quia omne, quod contra illos ſapitur, à recta fidei regula abhorrere ſentitur.* Et paulo poſt: *Iam vero ſi poſt hæc & ab ipſis dogmatibus Patrum, quibus hæc prolata ſunt, in quocumque diſſentiant: non iam eſt cum illis amplius contendendum; ſed maiorum, directo calle, inhærentes veſtigiis, erit per diuinum iudicium amatoribus veritatis reſponſio noſtra ſublimis, etiam ſi ab ignorantibus æmulis cenſeatur indocilis.* ita quidem ibi, ſed vtrum dulcedine charitatis, an amaro zelo, ex guſtu ipſo facile eſt iudicium facere: ſed & vtrum ex ſpiritu veritatis, an erroris, prouoco lectorem ad ea, quæ ſæpe ſuperioribus Tomis dicta ſunt, nimirum, omnium ſcriptorum Eccleſiaſticorum doctorum arbitrium eſſe Romanum Antiſtitem, atque de his ſingulis eſſe iudicem Apoſtolicam ſedem.

IV. Sed audi modo Ioannis de eiuſmodi Iuliani ſententia iudicium graui lance perpenſum, atque ita prolatum: *Nihil*, inquit, *aliquando liberior viſa eſt, quam vt Iuliani modeſtiam erga Romanum Pontificem, ſummum Eccleſiæ doctorem deceret. Et nimirum de ingenij laude cuiquicquam concedat, rarum eſt, & in ardore diſputandi modum tenere difficile. Erat enim Iulianus eruditionis laude ea ætate celebris, vt eius libri teſtantur, ac præſertim opus, quod Prognoſticon ſæculi venturi nominauit, liberq́, de ſex ætatibus, qui libri ad noſtram ætatem conſeruati ſunt, alij iniuria temporum deſiderantur, fuit ex Iudæorum ſanguine propagatus, Eugenij tertij diſcipulus*, &c. ita quidem ipſe. Ex Iudæis (vt vidimus) Iulianus ad Eccleſiam veniens, doctrina fulgens, nomine celebris ad primatæ in Hiſpania Eccleſiæ Epiſcopatum ex neophyto euectus eſt, quod in primitiua Eccleſia nonniſi Apoſtolica indulgentia licuiſſet, prohibente Apoſtolo a ordinari neophytum *ne* (vt ait) *in ſuperbiam elatus, in iudicium incidat diaboli.* Nos reliqua proſequamur hiſtoriæ.

a 1. Tim. 3.

V. Cum autem, quæ elucidata ſunt in hoc Concilio de obiectionibus factis à benedicto Pontifice, innotuiſſent Sergio Papæ, ab eodem magnis ſunt laudibus celebrata. Conſtat id quidem Roderici Toletani Epiſcopi teſtificatione. Sicq́; cognitum patefactumq́; fuit, Romanam Eccleſiam haud ferere lites diſſenſionesq́; curare, ſed rectam ſententiam de fide Catholica ab omnibus exigere, exactamq́; recipere, gaudereq́, de filiorum in fide integra ſanitate, vt illud Ioannis Apoſtoli b in ore habeat, cordeq́; retineat: *Gauiſus ſum valde, quoniam inueni de filiis tuis ambulantes in veritate.* Addit idem Rodericus, miſiſſe poſt Synodum Iulianum Epiſcopum Toletanum legatos Romam ad Pontificem, ait enim: *Sanctus Iulianus veridicis teſtimoniis in hoc Concilio* decimo quinto *ad exactionem præfati Principis per oracula rerum, quæ Romam tranſmiſerat, verum eſſe affirmans, & apologeticum fecit, & Romam miſit per ſuos legatos presbyterum, diaconum, & ſubdiaconum viros eruditiſſimos, & in omnibus Dei ſeruos, & in diuinis ſcripturis imbutos, cum verſibus etiam acclamatoriis, ſecundum quod & olim tranſmiſerat de laude Romani Imperij. Quod Roma digne & pie recipiens, cunctis legendum indixit; atque Imperator acclamando, Laus tua Deus in fines terræ, lectum ſæpius notum fecit.* Hic aduerte, lector, loco Pontificis, in codicem irrepſiſſe nomen Imperatoris; ne fallaris: alioqui mendacij arguendus ipſe Rodericus eſſet, cum conſtet Imperatorem non Romæ, ſed Conſtantinopoli habitaſſe, nec Vrbem vnquam viſiſſe. Pergit vero de ipſo Romano Pontifice iſta dicere, ad quæ referenda ſunt ſuperiora: *Qui & reſcriptum domino Iuliano per ſupraſatos legatos cum gratiarum actione & cum honore remiſit; & omnia, quæcunque ſcripſit, iuſta & pia eſſe deprompſit.* fuit ille, qui tunc Romanæ Eccleſiæ præerat, Sergius Papa.

b 3. Ioan. 1.

His vero pertractatis, de duobus ſibi inuicem aduerſantibus Regis iuramentis facta eſt quam exactiſſima diſputatio. Itaque ad exactam rei cognitionem iuſſa ſunt legi verba, quibus primum præſtitum Eruigio Regi conceptum tunc fuit iuramentum; quæ hic deſcribenda putamus; ſic enim ſe habent: *Circa cognatos meos, filios veſtros, quos de glorioſa coniuge veſtra, domina mea Leubigitone Regina progenitos habere videmini, tam charum me amicum in ſincera mentis dilectione ſine fraudulenta calliditate exhibere & eſſe polliceor, & ita cum eis in effectu dulcedinis & charitatis omnibus diebus vitæ meæ viuere ſpondeo, vt nec ipſos, nec partem eorum pro quibuslibet capitulis, aut ordinibus, vel occaſionibus quoquolibet tempore inquietare aut ſtimulare debeam: nec vllum dolorem, vllamq́, malitiam in corde vel animo meo contra eos amodo & deinceps quandoque retinebo, aut excogitabo: neque aliquam occaſionem aut argumentum enutribo, per quod aut præfata ancilla veſtra, ſponſa mea, ſiue iam nominati filij veſtri, qui de totiens dicta clementiſſima coniuge veſtra domina mea Leubigitone Regina progeniti ſunt, aut in maximum, aut in modicum conturbentur vel ſtimulentur, excepto propter iuſtiſſimas cauſas, vnde legalis mihi veritas patuerit, quas vt cum charitatis affectu ad eoſdem cognatos meos quærere debeam, mihi licentiam reſeruo, & tam de promptiſſima dilectione & charitate eorum numquam recedam. Nam & pro cauſis eorum, quas aut ipſi contra qualibet perſonas habuerint, aut ſi quicunque contra eos pro quibuſdam rebus intenderint, ita vſque quoad vixero, in eorumdem filiorum veſtrorum adiutorium cum omni mentis meæ intentione, in quantum valuero, & Deus mihi dederit poſſe, exurgebo* & intendebo*, veluti ſi pro cauſa propria mea, vt nec illic damnum aut perditionem quamcunque ſuſtineant, & negotia eorum cum Dei auxilio, me intendente, agente, & proſequente, celerem ad effectum perueniant.* hactenus promiſſio ab Egicane Eruigio facta, ac iuramento firmata.

VI.

IVRAMENTVM EGICANIS ERVIGIO PRÆSTITVM.

*exurgam *intēdam,

VII. His auditis, cognita poſt hæc ſunt, quæ idem Rex iridem iuramento populo ex more promiſit, nempe iuſtitiam ſe illi integrè redditurum, neque contra iuſtitiam quenquam eſſe læſurum. Cum res deducta eſſet ad Synodale iudicium, iudicatum eſt ea ex parte promiſſionem vel iuramentum ſubſiſtere, qua filiis eius eſt pollicitus aduerſus omnes protectionem atque defenſionem: ea vero ex parte, qua conſultum fuit iuſtitiæ, & obſtructus aditus iniquitati, ſuo robore debere conſiſtere, vtpote congrua iis, quæ ipſe populo iuramento pariter promiſiſſet. His itaque in hunc modum ſententia Synodi definitis, optatus finis impoſitus eſt.

Sunt rerum Hiſpaniæ ſcriptores, qui eumdem Egicanem Regem odio plus æquo indulſiſſe tradant, vt qui filiam Eruigij in coniugem acceptam repudiaſſe dicunt, vindictamq́; ſumpſiſſe de nobilibus compluribus, quorum arte fuiſſet Wamba Rex priuatus regno. Quod autem ad repudium pertinet, ſi factum eſt, nonniſi ex cauſa ſacris legibus approbata factum oportuit. Quæ enim vigebat Hiſpanorum Epiſcoporum vigilantia in cuſtodia ſacrorum canonum, & in Regem præſcripta auctoritas id exſtimare nos cogit: quod vero ad reliqua, etiam teſtificatio Synodalis eum liberum immunemq́; reddit. Accipe, rogo, quæ de ipſo Patres habent in Concilio Toletano decimo ſexto c:

c Conc. Tolet. 16. c. 8.

VIII. *Glorioſiſſimus etenim ac sereniſſimus dominus noſter Egica Rex feruentiſſimi amoris Chriſti igne ſuccenſus, & ſanctæ actionis ope perfunctus, inimicorum Chriſti perfidiam illud propheticale vaticinium ſequens:* Nonne d *qui oderant te, Deus, oderam illos, & ſuper inimicos tuos tabeſcebam? vtpote verus Chriſticola, obnoxios proterere decreuit, Eccleſiæ Dei ſtatum vigilanti inſtantia roborare diſponit, ſanctis Dei baſilicis ſe munificum exhibet, tributorum impenſiones populis moderamine diſcreto remittit, maligna contra ſe obſtinatione agentibus animi liberalitate gratiſſima ac pia miſerationis inſtantia ignoſcere conſueuit, multosque-*

EGICANIS REGIS VIRTVTES.

d Pſal. 138.

que, qui confracti ſunt, liberos (ſecundum prophetam a) omne onus diſrumpendo, in ingenuitatis ſtatu reformat, atque in diuerſis ſanctæ Eccleſiæ ſtudiis exercendo præpollet. hæc Patres, quos abſit credere turpiter adulatos. At de Concilio Toletano decimo quinto hactenus.

a Iſa. 58.

IX. Quod pertinet ad regnum Francorum: mortuo Theodorico, quem regnaſſe tradunt annos decem & nouem, ſubrogatus eſt eius filius Clodoueus huius nominis tertius, tenuitq; regnum annos quatuor. Reiiciunt vero alij obitum Theodorici in annum ſuperiorem: ſed magis huic Chronologiæ aſſentiri videtur Angradus b monachus, dum annum decimumtertium eiuſdem iungit anno Domini ſexcenteſimo octogeſimo ſecundo: qua ratione, cum eum regnaſſe tradant annos (vt dictum eſt) decem & nouem, vltimus hic annus numerabitur Theodorici, poſt quem incipiunt numerari anni quatuor Clodouei eius filij. Porro iam ipſi Francorum Reges, ſiue quod puerili ætate regnum caperent, ſiue ſocordia, vel voluptuoſæ vitæ cupidine, iam imbelles penitus redditi, procul aberant ab adminiſtratione curaq; regni: adeo vt in ducibus exercituum, quos Maiores domus vocare conſueuerunt, totum eſſet regni regimen collocatum. Ita quidem res vſque ad annum Redemptoris ſeptingenteſimum quinquageſimum tranſierunt.

OBITVS THEODORICI REGIS. b Angr. in vita S. Anſberti Epiſcopi Rothom. apud Sur. die 9. Febr. CLODOVEVS TERTIVS REX FRANCORVM.

IESV CHRISTI ANNVS 689.

SERGII PAP. Annus 2. IVSTINIANI IVN. IMP. Annus 5.

I. CHRISTI annus ſexcenteſimus octogeſimus nonus ſecunda inchoatur Indictione, quo & ſecundum ſui Pontificatus annum Papa Sergius inchoauit: cum ſanctus Ceadualla Rex Occidentalium Saxonum pietatis ergo peregrinatus Romam ad limina Apoſtolorum, illic exoptatum diem clauſit extremum. Hæc Beda his verbis c: *Anno autem regni Aldfridi tertio Ceadualla Rex Occidentalium Saxonum, cum genti ſuæ duobus annis ſtrenuiſſime præeſſet, relicto Imperio propter Dominum regnumq; perpetuum, venit Romam.* ſed ante in itinere in minorem Britanniam nauigio veniens, inuiſit S. Vulmarum Abbatem, à quo de rebus diuinis abunde eruditus eſt: habent enim hæc pluribus eiuſdem ſanctiſſimi viri Acta d. Inſuper auctor eſt Paulus e diaconus, eumdem Regem Romam venientem in itinere exceptum hoſpitio fuiſſe à Cuniperto Longobardorum Rege, atque honorifice habitum.

c Beda lib. 5. c. 7. CEADVALLÆ REGIS ANGL. PEREGRINATIO, BAPTISMVS ET OBITVS. d Apud Sur. die 20. Iulij. e Paul. diac. lib. 6. c. 15.

II. Pergit vero Beda cœptam narrationem: *Venit Romam, hoc ſibi gloriæ ſingularis deſiderans adipiſci, vt ad limina beatorum Apoſtolorum fonte baptiſmatis ablueretur, in quo ſolo didicerat generi humano patere vitæ cœleſtis introitum; ſimul etiam ſperans, quia mox baptizatus carne ſolutus, ad æterna gaudia iam mundus tranſiret: quod vtrumque vt mente diſpoſuerat, Domino adiuuante, completum eſt. Etenim illo perueniens, Pontificatum agente Sergio, baptizatus eſt die ſancto ſabbati Paſchalis, anno ab incarnatione Domini ſexcenteſimo octogeſimo nono; & in albis adhuc poſitus, languore correptus, duodecimo Kalendarum Maiarum die ſolutus eſt à carne, & beatorum eſt conſortio ſociatus in cœlis. Cui etiam tempore baptiſmatis Papa memoratus Petri nomen impoſuerat, vt beatiſſimo Apoſtolorum Principi, ad cuius ſacratiſſimum corpus per longa locorum interualla pio ductus amore venerat, etiam ſanctiſſimum nomen referret: qui in eius quoque Eccleſia ſepultus eſt.*

III. *Et iubente Pontifice, epitaphium in eius monumento ſcriptum eſt, vt & memoria deuotionis ipſius fixa per ſecula maneret, & legentes quoque vel audientes exemplum facti ad ſtudium religionis accenderet. Scriptum eſt ergo hoc modo:*

EPITAPHIVM SEPVLCHRI.

Culmen, opes, ſobolem, pollentia regna, triumphos,
Exuuias, proceres, mœnia, caſtra, lares,
Quæq; patrum virtus, & quæ congeſſerat ipſe,
Ceadual armipotens liquit amore Dei:
Vt Petrum, ſedemq; Petri rex cerneret hoſpes,
Cuius fonte meras ſumeret almus aquas,
Splendificumq; iubar radianti carperet hauſtu,
Ex quo viuificus fulgor vbique fluit.
Percipienſq; alacer rediuiuæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem, nomen & inde ſuum,
Conuerſus conuertit ouans, Petrumq; vocari
Sergius Antiſtes iuſſit vt ipſe pater,
Fonte renaſcentis quem Chriſti gratia purgans,
*Protinus ablatum * vexit in arce poli.*
Mira fides Regis, clementia maxima Chriſti,
Cuius Conſilium nullus adire poteſt.
Soſpes enim veniens ſupremo ex orbe Britanni,
Per varias gentes, per freta, perq; vias,
Vrbem Romuleam vidit, templumq; verendum
Aſpexit Petri, myſtica dona gerens.
Candidus inter oues Chriſti ſociabilis ibit:
Corpore nam tumulum, mente ſuperna tenet.
Commutaſſe magis ſceptrorum inſignia credas,
Quem regnum Chriſti promeruiſſe vides.

* albatum

Poſt verſus hæc ſequebatur inſcriptio, quæ & notam temporis ponebatur his verbis:

HIC DEPOSITVS EST CEADVALLA, QVI ET PETRVS REX SAXONVM SVB DIE DVODECIMO KALENDARVM MAIARVM INDICTIONE SECVNDA, QVI VIXIT ANNOS PLVS MINVS TRIGINTA, IMPERANTE DOMINO IVSTINIANO PIISSIMO AVGVSTO, ANNO EIVS CONSVLATVS QVARTO, PONTIFICANTE APOSTOLICO VIRO DOMNO SERGIO PAPA ANNO SECVNDO. eſt enim hic ipſe annus, quo Sergius Papa agit in Pontificatu annum ſecundum.

IV. Quod vero ad recitatum ſoluta oratione ſcriptum epitaphium pertinet, eorum ineptiſſe putarunt aliqui; ſiue quod ita deprauatum illud acceperit Beda, ſiue quod qui ab eo poſtea exſcripſit, gentilium ſuorum affectui plus ſatis indulgens, verba mutauerit, vt quem iſte ret Regem eſſe Britannorum, fecerit eſſe Saxonum, id ipſumq; in textu Bedæ mutarit. Abſit enim de adorenerabili ſacerdote id vel leuiter ſuſpicari, vt amore gentis ſuæ, detraxerit alienæ, arripiens quod ſuum non erat, ſuæq; tribuens, quod ſciret alterius eſſe. Sane quidem, quod in epitaphio legitur, REX SAXONVM: legendum eſſe, REX BRITANNORVM, hiſtorici complures, qui res Britannorum ſunt proſecuti, teſtantur. Noſtri ſæculi vero doctiſſimus Sanderus, parcens Bedæ, modeſtiæ cauſa in Paulum diaconum conuerſus ait: *Paulus diaconus de geſtis Longobardorum: Ceadualdus, inquit, Rex Anglorum Saxonum (melius dixiſſet, Rex Britonum, vt eſt apud Gaufridum libro nono de geſtis Britannorum) ad Chriſtum* [illegible] *properauit, vbi à Sergio baptizatus, ad cœlum tranſiit.* hæc ipſe, nihil in Bedam. Verum potuit (vt ſuperius dictum eſt) ob deuictos Saxones homo Britannus dici Rex Saxonum.

Porro à Beda tres eiuſdem nominis poſiti inueniuntur Regis Britanni: primus quidem ſub anno Domini ſexcenteſimo trigeſimo tertio, quem interfectorem fuiſſe tradit Eduini Anglorum Regis, eumq; Britannorum fuiſſe Regem affirmat: ſecundum vero Ceadualla [illegible] fuiſſe illum reperias, de quo idem meminit Beda ſub anno (vt colligitur ex ſcriptis eius) ſexcenteſimo ſeptuageſimo octauo, quem dum tradit fuiſſe ætate iuuenem, [illegible] ne diuerſum à ſeniore eſſe demonſtrat: ſed & cum [illegible] ſucceſſorem habuiſſe alium Ceaduallam tradit, diuerſum ab eo, qui venit Romam, de quo eſt ſermo, [illegible] docet. De primo dum agit, Britonum Regem [illegible] & licet Chriſtianum, tamen vehementem fuiſſe [illegible] cutorem Chriſtianorum Anglorum affirmat [illegible] iſta ſubiicit g: *Ceadualla quamuis nomen & profeſſionem haberet Chriſtiani, adeo tamen erat animo ac moribus barbarus, vt nec ſexui quidem muliebri, vel innocuæ paruulorum parceret ætati, quin vniuerſos atrocitate ferina morti per tormenta contraderet, multo tempore totas eorum prouincias debacchando peruagans,* [illegible]